

...αλλά από την μία μεριά αφήγησις και η ανάμικτη από οφέ και τράβο ουσία των πραγμάτων. Θά έλεγε κανείς ότι ο νεαρός συγγραφέας (δεν είναι ούτε τριάντα χρόνων και το θίβλο του αυτό είναι το δεύτερο) ξεκινάει από τα γυναικεία διηγήματα και τον Πάε, μόνο που στις δικές του ιστορίες είναι πανταχού παρόντα η σημερινή εποχή. Μς τις δέκα ιστορίες του, όπου τα παρόντα είναι από το ουσιαστικό στο χερό της πεζογραφίας του, ο Σφακιανάκης δείχνει ότι ξέρει να άσπρη και να προ-έλημναι. Η σπείρα του στην μετάφραση έργων σύγχρονων συγγραφέων, αλλά και του Πάε δεν πέρασε από πάνω του χωρίς γόνιμες επιδράσεις (Εκδόσεις «Κέδρος»).

Η πιο άποκαλυπτική φράση στους «Κυνηγούς της χαμένης κωιδωτός» είναι όταν ο Χάρισον Φόρντ ρίχνει μία πλάγια ματιά προς το δρόμο στην κα παραδοχεται: «Όλα αυτά τα κάνουν όλα προχωρών». Αυτό ακριβώς έδειχνε πάντα ο Σην Κόννερυ όταν έπαιζε στις ταινίες Μπόντ, και στο δεύτερο φιλμ του Ιντιάνα Τζόνσον, αυτό που προβλήθηκε τον τελευταίο καιρό, τα ίδια μοιάζει να δείχνει και ο Χάρισον Φόρντ. Μόνο που η ταινία του Σπλήμπεργκ είναι σκληρή και ελκυστική - γλυκοκοιτάζει λαθραία τις γυναίκες, σπάζει τους άνδρες. Και τούτο γίνεται γιατί το βασικό του κίνητρο είναι μηχανικό. Θέλει να δώσει τα πράγματα τους έργου σε θεαματικούς κινδύνους και κατόπιν, όταν δεν μπορεί να βρεθεί ού η λύση, να τους σώσει από αυτούς. Την ίδια μέθοδο είχε εφαρμόσει ο σκηνοθέτης στις ταινίες «Επαφές τρίτου τύπου» και «1941», όπου η σκληρότητα της δράσης και η χορογραφία δράζουν το ανθρώπινο στοιχείο από την κωμική στόχευση και κάνουν τα γέλια άδωστα.

Οι βασικές διαφοροποιήσεις

Ωστόσο, ο τρόπος, που οργανώνεται η δράση του Ιντιάνα Τζόνσον είναι ίδια με εκείνη του Μπόντ: έχει τον ζοφερό πλούτα και την κινηματογραφική οικονομία των ταινιών του πρόκτορα 007 και μερικών πολεμικών περιπετειών δεύτερης γραμμής. Τα παλιά σήριαλς (ταινίες περιπετειών σε συνδετικές) ποτέ δεν ήταν τόσο άρτια συγκροτημένα, η δράση τους δίνονταν απρόσεκτα και οι αξίες που πρόσβααν ήταν τελείως διαφορετικές. Η διάθεση τους ήταν να προβάλλουν μία άντρική αυτοκρατορική αισιοδοξία, ενώ η σαδο-σεξουαλική διάθεση του Σπλήμπεργκ θυμίζει περισσότερο μερικές ταινίες καταστολείας της δεκαετίας του 1960.

Ακόμα και στην εποχή εκείνη, υπήρχε συνήθως κάποιος, όπως για παράδειγμα ο Τσάρλτον Χστον, για να κρατάει τα πράγματα σε ένα επίπεδο καθαρότητας και αξιοπιστίας, κάποιος που τηρούσε τα ήθικα κριτήρια της εποχής Αϊζενχάουερ. Ο Χάρισον Φόρντ είναι σκοτεινός, σκυθρωπός και δολιγής - ακριβώς όπως ο Τζέιμς Μπόντ - και κατάφερε να γίνει κινηματογραφικό είδωλο επειδή η δράση του Ρότζερ Μορφ κατάντησε όχημα. Ο Φόρντ ξανάβαλε το σέξ στις παιδικές περιπετειώδεις ταινίες. Και ο Σπλήμπεργκ (που έμπνευσε πάντοτε ότι θέλει να κυριεύσει μία ταινία Τζέιμς Μπόντ) έχει έντονη αίσθηση της δύναμης του είδωλου που υιοθέτησε. Ο Μπόντ ανακόλυψε γρήγορα τη συνταγή της χωρίς τοξικότητα απειλής: την έβρισκε κανείς στην λαμπερή υπερδύναμη μάχη στον «Κεράννο» ή στην θαυνοειδή συγκρούση του «Ζεις μόνο δύο φορές». Με τη μέθοδο αυτή φαίνεται να έχει μεθύσει ο Σπλήμπεργκ στη δεύτερη ταινία του Ιντιάνα Τζόνσον, που βρίσκεται πιο κοντά στον Ρότζερ Μορφ παρά στον Σην Κόννερυ. Κι ακόμα ο σκηνοθέτης αυτός ξέρει ακριβώς τι κάνει και ότι η αίσθηση της σκληρότητας που παραναίει η δουλειά του, δεν θα εκπλήξει κανέναν.

Σχολιάζοντας

Εξοργιστική έμπομνη

Σε άλλες στήλες κάνουμε μία έρευνα για την τηλεόραση και την πολιτιστική οντότητα. Κατά ομύμηση, γνωστός ποιητής της πόλης μας, που κρατάει την άδυναμια του, μάς έστειλε το παρακάτω σχόλιο: «Τι θέλανε όλα εκείνα τα καραγκιόζικα της προπροσέμενης Δευτέρας από την ΕΡΤ 1; Οι άπειρες κοπελίτσες που χορεύαν δόξαλη δικήν μπαλονάριαν, τα τουριστικά φέρρυ - μπατ στο λιμάνι του Πειραιά, τα κορίτσια που κατέβαιναν ελαφρά ντυμένα τη σκάλα ενός σαλονιού δικτού, οι κύνιοι του Εθνικού κήπου, η ώραία κυρία που παίρνει (ή δεν παίρνει); απ' το παιδάκι της σχολικής παράστασης μία φέτα ψωμί, τι θέλανε οι δυστυχισμένοι ψυχοπαθείς του Ιδρύματος και τόσα άλλα άσχετα πράγματα «ότάντως έρριμένα», με την πώληση του Μίλτου Ζαχτούρη; Αν η τηλεόραση μας θέλει πραγματικά να αποδείξει ότι διακατέχεται από την έπιθυμία να γνωρίσει στους άκροταές της τους ποιητές μας, δε πισώει από το αυτό όλους άορους άοχημονών σε άθρος της πόλης και άς τους πετάξει απ' το παράθυρο. Εάν εξυμνηρεί καλύτερα τους ποιητές, Είναι και είναι άποεχασμένοι, άς έλπει ο διασημής τους τουλάχιστον. Δέν της άρκουν οι μπουζουκιστές, οι συνεντεύξεις με τους «άοους» του ποδοσφαίρου; Τι τις θέλει της εύσθησιες ο' ένα χώρο που φαίνεται ότι της λείπει»;

Κάποτε να διορισθούν

Κοντεύει να τελειώσει η χρονιά και άκόμη δέν έπελέγησαν οι καθηγητές που θά διορισθούν για να διδάσκουν στην σχολή καλών τεχνών του πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης. Βέβαια, μία ομάδα καθηγητών της πολιτεχνικής, με έπικεφαλή τον Νίκο Σιαφά, άγωνίζεται να καλύψει το κενό. Αλλά δέν είναι λύση αυτή, θά πρέπει να διορισθούν μία οι καθηγητές και για να λειτουργήσει η σχολή σωστά, αλλά και να ληφεί η άγκυρία άρκτων άνθρώπων που περιμένουν να δούν άν θά είναι καθηγητής ή όχι. Καί μών Έγκνημοι ότι από τον Οκτώβριο πρέπει να λειτουργήσει και το τμήμα των εφάρμοσμένων τεχνών.

κανάλια αυτά στην ιστορία των 15 περίπου χρόνων που υπήρξε ελληνική τηλεόραση. Ωστόσο, το αποτέλεσμα παραμένει πάντα το ίδιο, με μικρές παραλλαγές. Για το θέμα αυτό συζητήσαμε με καλλιτέχνες και τις άπονήσεις τους άρχίζουμε να δημοσιεύουμε από σήμερα, θέδαιο

όχι. Γιατί ό, τι κυκλοφορεί τουλάχιστον - παρά την διάθεση ίσως - και τα χρήματα που εξοδεύονται και δέν είναι καθόλου λίγα - σαν πολιτιστικό μας πρόσμοα σήμερα, δέν είναι άλλα, παρά φίστες θολοκοιταχίας - τύπου ρωμικού ιπποδρόμου - ερασιτεχνισμού και άλλα, άποτέλεσμα

προώθησης της πολιτιστικής μας ταυτότητας και ή άνείρευση και προσο-λή των άντικειμένων που την προωθούν και την θελώνουν. Τελειώνοντας θά θέλα να πώ ότι τίποτε δέν μπορεί να γίνει ουσιαστικό, άν η τηλεόραση δέν γίνει ελεύθερη. Και ελεύθερη θά είναι όταν άλοι δε-

δοση, τελικά μεταδόθηκε την ώρα εκείνη, χωρίς προειδοποίηση, ποδοσφαιρικός άγώνας. Φυσικά, δέν είναι μόνο ή ποσότητα, άλλά και το ά άώσεις αγά-αγά στον κόσμο θά μπορεί να γίνει ουσιαστικό, άν ή τηλεόραση δέν γίνει ελεύθερη. Και ελεύθερη θά είναι όταν άλοι δε-

θάγκνερ καθώς και μερικών θεατρικών παραστάσεων, άλλά θά έπρεπε για όλα αυτά να άπάρχουν τακτικές έμπομνές, μία ή δύο την έβδομάδα τόσο στην ΕΡΤ-1 όσο και στην ΕΡΤ-2. Και έπίσης έχει σημασία να προ-βληθούν τα κατάλληλα να προ-άγας μεγάλου έργου τέχνης και ένος συνθημαμένου. Το ά δίνεται

αλλά από την μία μεριά αφήγησις και η ανάμικτη από οφέ και τράβο ουσία των πραγμάτων. Θά έλεγε κανείς ότι ο νεαρός συγγραφέας (δεν είναι ούτε τριάντα χρόνων και το θίβλο του αυτό είναι το δεύτερο) ξεκινάει από τα γυναικεία διηγήματα και τον Πάε, μόνο που στις δικές του ιστορίες είναι πανταχού παρόντα η σημερινή εποχή. Μς τις δέκα ιστορίες του, όπου τα παρόντα είναι από το ουσιαστικό στο χερό της πεζογραφίας του, ο Σφακιανάκης δείχνει ότι ξέρει να άσπρη και να προ-έλημναι. Η σπείρα του στην μετάφραση έργων σύγχρονων συγγραφέων, αλλά και του Πάε δεν πέρασε από πάνω του χωρίς γόνιμες επιδράσεις (Εκδόσεις «Κέδρος»).

Σύλβια Πλάθ,

«Ο γυάλινος κώδων»

Η Πλάθ είναι γνωστή άν ποιήτρια και είναι γνωστός ο τραγικός θάνατός της. Είχε γεννηθεί το 1932 από πατέρα Γερμανό ναζιστή και μητέρα έβροική, άν μέρι, καταγωγή. Έκανε άρκετες άπόπειρες άυτοκτονίας και μία από αυτές την άόλησε τον θάνατο, το 1963. Ο «Γυάλινος κώδων» θά μπορούσε να χαρακτηριστεί άυτογραφική νούελα. Διηγοισμής ήρωα πρίν τόν θάνατό της, με ψευδώνυμο, γιατί δέν ήθελε να τηλεγραφηθεί το περιεχόμενο ή μη της. Σ' αυτό το θίβλο ή Πλάθ περιγράφει την έντονη κατάθλιψη που πέρασε (με έπακόλουθο άποπείρες άυτοκτονίας) δέν καιρά που σπούδαζε στή κολλέγια Σβίθ. Το θίβλο αυτό, που άρόντορα τελειοποίηκε από την συγγραφέα, έχει μεταφράσει ή Γιάννα Νικολίτσα (Εκδόσεις «Άλσος»).

Μισέλ Τόε, «Ο δείκτης νοημοσύνης»

Ανέκαθεν τα διάφορα τέστ και είδικά τα τέστ νοημοσύνης συζητούνταν έντονα. Μερικοί τα υπερασπίζονται - στο όνομα της έπιστήμης, ενώ άλλοι τα καταδικάζουν, στο όνομα της προλεταριακής ιδεολογίας. Ωστόσο, το τέστ άλο και πληθαίνουν και έχουν πειρά και στή σχολεία, με τόν μανδύα της έπιστήμης. Άντικειμενικός στόχος στή θίβλο του Τόε είναι να καταστρέψει ή να βοηθήσει στην κατάργηση του τέστ, τονίζοντας ότι το τέστ είναι αυτό που θέλουμε να στήση να μη δείχνει το άποτέλεσμα της δουλειάς του. Κι όμως, μερικά από τα έργα που δημοιούργησε στους χώρους αυτών των τεχνών, μετά το 1970, είναι άρτια και προκαλούν πολύ ένδιαφέρον, όπως τουλάχιστον τονίζει και ή κριτική.

«Γιά τη μουσική»

Ενα σημαντικό θίβλο, που τα κείμενά του έγραψε ο Στέφανος Βασιλειάδης και που περιλαμβάνει μία «ιστορία» της μουσικής και ένα χρονομίστο γλωσσάριο. Ο ίδιος χαρακτηρίζει το θίβλο σαν μουσική έγκυκλοπαίδεια. Όπως και να 'ναι, στή πρώτο μέρος το θίβλο παρουσιάζει τη μουσική από το ξεκίνημα της στους προδρόμους και κατόπιν παρακολουθεί την εξέλιξη της στή ρωμική χρόνια στην μεσαιώνα, στην άνάγνωση, στή χρόνια του μπαρόκ, στήν πλούσια σε προσφορά 19ο αιώνα, καθώς και στήν αιώνα μας, φτάνοντας μέχρι τη μουσική των ημερών μας, την τζάζ, την ηλεκτρονική κλπ. Στή συνέχεια άπάρχει ένα μέρος του κειμένου που άναφύρεται στην ελληνική μουσική, άπ την αρχαιότητα μέχρι τις μέρες μας, με είδικα τμήμα για το δημοτικό τραγούδι.

Ενας άξιος (αυτοδίδακτος) ζωγράφος

Ο φρανταστικός κόσμος του Ομηρου Γεωργιάδη

Τέχνη παράλληλα με καπνεμπόριο Βαθιά μελέτη και μετριοφροσύνη

Ιδιόζουσα περίπτωση στην ζωγραφική της Θεσσαλονίκης άποτέλει ο Ομηρος Γεωργιάδης, που άναδρομική του έκθεση στεγάζεται αυτόν τόν καιρό το «Βαροπούλειο». Και είναι ιδιόζουσα γιατί ο Γεωργιάδης, άυτοδίδακτος ζωγράφος, στήν μέν ηλικία άνήκει στήν τριάδα σχεδόν των Ρέγκου - Παραλή - Λεφκιά, ενώ ζωγραφική άρχισε να κάνει μετά τόν πόλεμο και την πρώτη του έκθεση πραγματοποίησε μετά το 1960. Ωστόσο, οι είδικοί τόν κατατάσσουν μαζί με την πρώτη τριάδα.

Εκείνα, ώστόσο, που πρέπει να τονισθεί είναι ότι ο άυτοδίδακτος και σχεδόν άπομονωμένος, από τούς άλλους, αυτός ζωγράφος, δημιούργησε ένα έργο μεγάλο σε όγκο και με μία άμοιόγενεια στο μέγιστο μέρος του, που εκπλήσσει και, μάλιστα, έχει έπαινεθεί άνεπιφύλακτα από Έλληνες και ξένους είδικούς σαν τόν Γερμανό καθηγητή Χάφτμαν και τόν καθηγητή Χρίστανθο Χρήστου, για να άναφέρουμε μόνο δύο όνόματα που «μετράνε».

Βιογραφικά

Ο Ομηρος Γεωργιάδης, που χάθηκε πρίν μία περίπου δεκαετία, είχε γεννηθεί στή Μικρασία στή 1912 και έζησε το δράμα του ξεριζώματος στή δέκα του χρόνια. Ο ίδιος έλεγε πώς η τραγωδία εκείνη του άφησε βαθιά ίχνη στήν ψυχή. Πρώτη του κατοικία στήν Ελλάδα, θρήκε, μαζί με τούς γονείς του, στήν Σάμο, όπου και πρωτόρχισε να κάνει παιχνίδια και σχέδια. Αργότερα στάλθηκε σ' ένα γαλλικό σχολείο στήν Πειραιά, που είχε περισσότερο έμπορική κατεύθυνση, μία και όνειρο των γονιών του ήταν να γίνει ο Ομηρος έμπορος.

Νά σημειωθεί ότι σ' όλα τα σχολεία που φοίτησε δέν διδάχθηκε την ελληνική, αλλά έζενες γλώσσες και την δική μας γλώσσα, την δημοτική και την καθαρεύουσα, τις έμαθε μόνος του. Σάν νέος έργάζομενος λίγο σαν τραπέζικος υπάλληλος, στρατεύθηκε και κατόπιν άσχοληθεί με το έμποριο. Στά ίδια του μετέφρασε από τα γαλλικά έργα του Ουγκώ και ζωγράφιζε προσωπογραφίες του Ροβερσιέρου

και του Δαντών.

Λίγο πρίν τόν πόλεμο του 1940 άρχισε να άσχολεύεται με το καπνεμπόριο και έτσι ήλθε για πρώτη φορά στήν άόρεια Ελλά-

Ένα από τα μη παρασημασμένα έργα του Ομηρου Γεωργιάδη.

δα με το πλούσια καπνοπώτης της. Κι όταν τελείωσε ή κατοχή, ο Γεωργιάδης έγκαταστάθηκε για λίγο στήν Αρμία και κατόπιν στήν Θεσσαλονίκη, όπου δημιούργησε δική του καπνεμπορική έπιχείρηση, έπιτυχημένη. Εξ αίτίας της δουλειάς του, ο Γεωργιάδης είχε έπισκεφθεί πολλές ξένες χώρες και εκεί είχε την εύκαιρία να ένημερωθεί για τις καλλιτεχνικές κινήσεις και να προμηθευόταν θίβλα που τόν ενδιέφεραν. Γιατί είχε από χρόνια άρχισε να ζωγραφίζει.

Ο Γεωργιάδης είχε άρ-

χίσει να ζωγραφίζει από το 1945, άκολουθώντας την παραστατική ζωγραφική (καίκα, σπίτια της Θεσσαλονίκης, δέντρα κλπ.) αλλά άρόντονα να δείξει τα έργα του. Στήν άρχη, βέβαια, ήταν άναζητούσε τόν δρόμο του, που έξελεισσοδάν γρήγορα, προχωρώντας προς την άνεικονική ζωγραφική. Ωστόσο και άρ-

έπιτυχία και έτσι άκολουθήσαν κι άλλες - και στήν συμπρωτεύουσα πιά. Δυστυχώς ο Γεωργιάδης δέν έζησε πολύ ώση να ένταχθεί στήν καλλιτεχνική ζωή της πόλης αυτής. Ωστόσο, το έργο του έκτιμήθηκε και έκτιμάται πάντα.

Έχοντας οικονομική άνεση, ο Γεωργιάδης μπορούσε να άποκτήσει τόν έξοπλισμό που χρειαζόταν ώστε να μελετήσει τα χρώματα (μάθανε χημεία και άρκετολογία ή αυτόν τόν άόγο) κι άκόμη για να άσχοληθεί με την κεραμική και γλυπτική, όπου έπίσης είχε σημαντικό έργο. Εκείνα που πρέπει να υπογραμμισθεί είναι ότι ο καλλιτέχνης είχε μία τρομερή έπιμονή και ύπομονή στή να άποκαλύψει και να μύσει μόνος του την συμπεριφορά των χρωμάτων και των υλικών. Ετσι βαθμιαία άπέκτησε μία πλούσια γνώση για πολλά πράγματα, γύρω από την τέχνη του και αυτό άποδεικνυόταν και από τις συζητήσεις που έκανε.

Το έργο του

Οι πίνακες του Γεωργιάδη, περισσότερα άλλά και λιγότερα τέμπλες, μερικοί σε μεγάλες διαστάσεις, έχουν από ένα σημείο και πέρα, μά άμοιομορφία παραλλήλωσης, όσο κι άν ή εξέλιξη είναι έμφανής. Η μη άνεικονική ζωγραφική είναι το φόρτε του και το άποτέλεσμα είναι έντυπωσιακό.

Ο καθηγητής Χάφτμαν, σ' ένα σημαντικό κείμενό του για τόν Γεωργιάδη, γράφει: «Τά μηνύματα του Γεωργιάδη γίνονται άντιληπτά με το μάτι και μόνον». Και συμπληρώνει: «Η κίνηση των χρωμάτων και το φώς τους δημιουργούσαν ιδιόρρυθμους σχηματισμούς που θυμίζουν πέτρωμα».

Γράφει και έπιμελείται ο κ. Νίκος Μπακόλας